

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Αποβλήτων

Οι παρατηρήσεις και οι προτάσεις του ΤΕΕ/ΤΚΜ αναφορικά με τον **Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων** παρουσιάστηκαν αναλυτικά την Πέμπτη, κατά τη διάρκεια εκδήλωσης που διοργάνωσε το **Επιμελητήριο σε συνεργασία με τον Περιφερειακό Σύνδεσμο Φορέων Διαχείρισης Στέρεων Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) Κεντρικής Μακεδονίας**. Κατά τη διάρκεια των εργασιών, οι οποίες φιλοξενήθηκαν στο αμφιθέατρο του ΤΕΕ/ΤΚΜ, στέλεχος του ΥΠΕΚΑ παρουσίασε τους βασικούς άξονες και τις προτεραιότητες του Σχεδίου, ενώ ο πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής ISWA μετέφερε τις ευρωπαϊκές τάσεις στο συγκεκριμένο θέμα.

Χαιρετισμό εκ μέρους του ΤΕΕ/ΤΚΜ απεύθυνε η **αντιπρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής Άννα Μίχου**, η οποία χαρακτήρισε **εξαιρετικά σημαντική την έναρξη της νέας περιόδου σχεδιασμού**. Τόνισε ότι το **ΤΕΕ θα είναι αρωγός** στη προσπάθεια και ζήτησε ο νέος σχεδιασμός να **μην αποτελέσει την αφορμή να ακυρωθούν έργα** που βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως αυτό του ΣΜΑ Ευκαρπίας. *"Το ΤΕΕ πιστεύει ότι τα έργα που έχουν ξεκινήσει και είναι συμβατά με τους νέους στόχους και τις νέες οδηγίες, πρέπει να τα στηρίξουμε και να ενσωματωθούν στους νέους σχεδιασμούς. Όμως, αυτό δεν σημαίνει πως ότι υπήρχε στους προηγούμενους σχεδιασμούς πρέπει να το προωθούμε άκριτα"*, ανέφερε. Πρότεινε να ξεκινήσει μία **-χωρίς ταμπού- συζήτηση για τις μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων και ενεργειακής αξιοποίησης**. Τέλος, ζήτησε από την Πολιτεία να **επανεξετάσει γρήγορα το θέμα της σύστασης Γενικής Γραμματείας Διαχείρισης Στέρεων Αποβλήτων από το υπουργείο Εσωτερικών** καθώς το ΤΕΕ/ΤΚΜ θεωρεί ότι θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα αφού η αρμοδιότητα της διαχείρισης φεύγει από τον φορέα που σύμφωνα με τον νόμο μπορεί να υποστηρίξει περιβαλλοντικές πολιτικές.

Τέσσερις μονάδες στην κεντρική Μακεδονία

Με την παραδοχή ότι τα **τελευταία 15 χρόνια στην κεντρική Μακεδονία έχουν γίνει σημαντικά βήματα στη διαχείριση των απορριμμάτων**, ξεκίνησε τον χαιρετισμό του στην εκδήλωση ο **πρόεδρος του Περιφερειακού Συνδέσμου ΦΟΔΣΑ Μιχάλης Γεράνης**. Όπως είπε, φιλοδοξία του είναι να φτιάξει το πρώτο και το πλέον αποτελεσματικό ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων στην Ελλάδα, ένα σημείο αναφοράς για όλη τη ΝΑ Ευρώπη. Τόνισε ότι σε όλες τις προηγμένες χώρες έχουν δώσει λύση στο ζήτημα των απορριμμάτων, με εξαίρεση την Ελλάδα και την Ιρλανδία.

Ο κ. Γεράνης παρουσίασε τις προτεραιότητες του Φορέα:

- Διοικητική - δομή - ανθρώπινο δυναμικό - επιχειρησιακό πρόγραμμα και ψηφιακή σύγκλιση (εκτιμώμενη αναγκαία χρηματοδότηση τρία εκατομμύρια ευρώ)
- Νέος ΠΕΣΔΑ
- Ολοκλήρωση απαιτούμενων υποδομών. Η κεντρική Μακεδονία μπορεί να καλυφθεί με 3 - 4 μονάδες επεξεργασίας. Αυτές μπορεί να είναι η ΜΕΑ Σερρών, 1 ή 2 ΟΕΔΑ στο νομό Θεσσαλονίκης και η ΜΕΑ Γιαννιτσών.
- Δράσεις μείωσης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης. Πιο συγκεκριμένα προώθηση προγραμμάτων οικιακής κομποστοποίησης (εκτιμώμενη αναγκαία χρηματοδότηση δύο εκατομμύρια ευρώ), ανάπτυξη συστημάτων συλλογής βιοαποβλήτων (εκτιμώμενη αναγκαία χρηματοδότηση πέντε εκατομμύρια ευρώ), κατασκευή και λειτουργία πράσινων σημείων (εκτιμώμενη χρηματοδότηση 70 εκατομμυρίων ευρώ), μικρές μονάδες κομποστοποίησης βιοαποβλήτων (εκτιμώμενη χρηματοδότηση δέκα εκατομμυρίων ευρώ) και συνεργασία με τις ΔΕΥΑ (πλην ΕΥΑΘ) για δημιουργία μονάδων επεξεργασίας ιλύων από ΕΕΛ (εκτιμώμενη αναγκαία χρηματοδότηση 40 εκατομμύρια ευρώ).

"Τέτοιες δράσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΠΕΠ ή το ΕΠΠΕΡΑΑ. Παράλληλα ο Φορέας μας θα επιδιώξει ανάπτυξη και επέκταση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης στη βάση της συνεργασίας με τα συστήματα και τους ΟΤΑ, καθώς και την ενίσχυση των συστημάτων συλλογής και μεταφοράς ανακυκλώσιμων υλικών με τελικό υποδομές ανά ρεύμα: χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό", κατέληξε.

ΥΠΕΚΑ: Νέοι στόχοι-σύγχρονες πολιτικές

Σημαντική ευκαιρία για την αναβάθμιση, επέκταση και αναπροσδιορισμό των διαδικασιών της διαχείρισης αποβλήτων στη χώρα, χαρακτήρισε τον ΕΣΔΑ η συνεργάτης του αναπληρωτή υπουργού ΠΕΚΑ, στέλεχος Μ.Ο.Δ. - Επιχειρησιακού Προγράμματος "Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη" κ. **Κωνσταντίνα Κολοκοτρώνη**. Τόνισε ότι στα κεφάλαια των μελετών που έχουν τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, αποτυπώνονται η υφιστάμενη κατάσταση ως προς το θεσμικό πλαίσιο, τη διαχείριση αποβλήτων και τις δράσεις για την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων που εφαρμόζονται σήμερα στη χώρα, οι προτεραιότητες και οι στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης, η διαμορφούμενη στρατηγική πρόληψης, με προτεινόμενα μέτρα ανά προτεραιότητα και στόχο, οι πολιτικές και οι στόχοι του νέου Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων και τέλος, ο προτεινόμενος σχεδιασμός ανά ρεύμα αποβλήτου. Ξεκαθάρισε ότι **το 2015 θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα εξάλειψης των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ)** σε ότι αφορά τα αστικά απόβλητα και τόνισε ότι το **ΕΣΔΑ προβλέπει για το 2020 6,35 εκατομμύρια τόνους αστικών αποβλήτων και 20 εκατομμύρια τόνους βιομηχανικών, εκ των οποίων το 1,7% επικίνδυνα βιομηχανικά απόβλητα**.

Η κ. Κολοκοτρώνη παρουσίασε τις δράσεις που προτείνονται. Αναλυτικότερα, στο προτεινόμενο εθνικό πρόγραμμα πρόληψης παραγωγής αποβλήτων, έχουν αναγνωριστεί ως τομείς/ρεύματα προτεραιότητας: το χαρτί, τα απόβλητα συσκευασίας, τα απόβλητα τροφίμων/κουζίνας και τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Προβλέπεται επίσης και η λήψη ειδικών/στοχευμένων μέτρων πρόληψης της δημιουργίας αστικών αποβλήτων, ΑΕΚΚ και βιομηχανικών αποβλήτων. Ως στρατηγικό σχέδιο διαχείρισης το πεδίο εφαρμογής του Εθνικού Σχεδιασμού συμπεριλαμβάνει το σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων, πραγματεύεται δε 18 ρεύματα αποβλήτων. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός για τα αστικά και λοιπά μη επικίνδυνα απόβλητα, εξειδικεύεται περαιτέρω στα Περιφερειακά Σχέδια, ενώ ο επιχειρησιακός σχεδιασμός για επιμέρους ρεύματα όπως π.χ. τα επικίνδυνα απόβλητα και τα απόβλητα από Υγειονομικές Μονάδες εξειδικεύεται στα αντίστοιχα Ειδικά Εθνικά Σχέδια. Όπως είπε, για το σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων αποσκοπείται η τήρηση της ακόλουθης ιεράρχησης διαχείρισης: προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, άλλου είδους ανάκτηση (π.χ. ενέργειας) και διάθεση, με σκοπό την περιβαλλοντική προστασία και την προώθηση της αποδοτικότερης διαχείρισης των πόρων. Σε εφαρμογή της κατευθυντήριας αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει", ενισχύεται η έννοια της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού προς υποστήριξη του σχεδιασμού και της παραγωγής αγαθών που λαμβάνουν υπόψη και διευκολύνουν την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων καθ' όλο τον κύκλο ζωής τους. Τόνισε ότι σχεδιάζονται μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2008/98, έως το 2020, δηλαδή για αύξηση, κατ' ελάχιστον στο 50% ως προς το συνολικό βάρος, της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των υλικών αποβλήτων, όπως το χαρτί, το μέταλλο, το πλαστικό και το γυαλί από τα νοικοκυριά και αύξηση, κατά 70% τουλάχιστον ως προς το βάρος, της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης και ανάκτησης άλλων υλικών μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων.

Παρατηρήσεις και προτάσεις του ΤΕΕ/ΤΚΜ στο πλαίσιο της διαβούλευσης για το ΕΣΔΑ

Την αναγκαιότητα για άμεση ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου και τη συνέχιση υλοποίησης των δράσεων που διασφαλίζουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων και προβλέπονταν έως τώρα από τους ΠΕΣΔΑ, ώστε να μην παρουσιαστούν φαινόμενα ανεπάρκειας στη διαχείριση αποβλήτων μέχρι την ολοκλήρωση του νομοθετικού έργου αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων, υπογράμμισε ο **πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Περιβάλλοντος του ΤΕΕ/ΤΚΜ, Σωτήρης Μυλωνάς**, ο οποίος παρουσίασε αναλυτικά τις θέσεις του Επιμελητηρίου.

Χαρακτήρισε "απαράδεκτη" τη πρόταση που περιλαμβάνεται στο ΕΣΔΑ για την χωροθέτηση των ΧΥΤΑ επικίνδυνων και βιομηχανικών αποβλήτων μέσα στους υφιστάμενους ΧΥΤΑ, καθώς θα επιφέρει προβλήματα κορεσμού των υφιστάμενων μονάδων, ενώ παράλληλα θεωρείται βέβαιο ότι θα προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στην διαχείριση και λειτουργία των υφιστάμενων υποδομών. Για το λόγο αυτό προτείνεται η άμεση δημιουργία κεντρικής μονάδας ΧΥΤΑ επικίνδυνων στη ΠΚΜ ή και γενικότερα σε κάθε περιφέρεια, ύστερα από κατάλληλη πρωτοβουλία του ΥΠΕΚΑ και με παράλληλη ευθύνη και δέσμευση όλων των υπόχρεων.

"Η ενσωμάτωση όλων των υφισταμένων και υπό κατασκευή υποδομών, σύμφωνα με το ισχύον ΠΕΣΔΑ κρίνεται θετική. Θα πρέπει όμως στον σχεδιασμό να τονιστεί η αντίθεση του ΤΕΕ/ΤΚΜ σχετικά με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην Περιφερειακή Ενότητα της Ημαθίας (απόφαση ΣτΕ κατά της υλοποίησης του έργου)", πρόσθεσε.

Πρότεινε την ανάπτυξη των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης σε όλη την έκταση της επικράτειας σύμφωνα με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα με σκοπό την επίτευξη των στόχων που προβλέπονται στο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Στέρεων Αποβλήτων (ΕΣΔΑ). Το κόστος

λειτουργίας του συστήματος συλλογής - μεταφοράς προβλέπεται να καλυφθεί από τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ). Με τον τρόπο αυτό, η αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων υλικών θα αποτελέσει κύριο μέλημα των ΣΕΔ, δεδομένου ότι θα είναι άμεσα συνδεδεμένο με την οικονομική τους βιωσιμότητα. Επιπλέον, μπορούν να επιβληθούν και ποινές (πρόστιμα, μετακύλιση προστίμων από ΕΕ κλπ.) προς τα ΣΕΔ κατ' αναλογία με τις προβλεπόμενες ποινές προς τους ΟΤΑ και με την αναλογική επιβάρυνση του συνολικού κόστους διαχείρισης. *"Το ΤΕΕ/ΤΚΜ έχει διατυπώσει επανειλημμένα την κριτική του, τόσο κατά την κατάρτιση όσο και κατά την σταδιακή εφαρμογή του υφιστάμενου ΠΕΣΔΑ, στηρίζοντας παράλληλα όλες τις δράσεις που προωθούν την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων",* είπε. Τέλος, ο πρόεδρος της Μ.Ε. Περιβάλλοντος τόνισε ότι το θέμα της **δημιουργίας αγορών για τα δευτερογενή προϊόντα**, δηλαδή η επανεισαγωγή τους στον οικονομικό κύκλο, αποτελεί κρίσιμη παράμετρο επιτυχίας για οποιοδήποτε πρόγραμμα ανάκτησης, αλλά **στον παρόντα ΕΣΔΑ, δεν αναδεικνύεται και δεν αντιμετωπίζεται ουσιαστικά**. *"Οι συνειδητοποιημένοι καταναλωτές έχουν τη δυναμική να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων, αρκεί να έχουν τύχει επαρκούς ενημέρωσης επί των θεμάτων εκτροπής αποβλήτων",* κατέληξε.

Επαναπροσέγγιση της ιεραρχίας διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Υπέρ της ουσιαστικής επαναπροσέγγισης της ιεραρχίας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για να μπορέσει πραγματικά να τοποθετηθεί στο κέντρο της πολιτικής για τα απορρίμματα και να πάψει να είναι απλά ευχολόγιο, τάχθηκε **ο πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής ISWA, Αντώνης Μαυρόπουλος**. Σύμφωνα με τον ίδιο, για το σκοπό αυτό απαιτούνται ευρύτερες αλλαγές πολιτικής, που ξεπερνούν κατά πολύ τα όρια των περιβαλλοντικών πολιτικών και συνδέονται άμεσα με το γενικότερο μοντέλο ανάπτυξης της ΕΕ και της χώρας. Επιπλέον απαιτείται να επαναπροσδιοριστεί η πραγματική αξία της ανακύκλωσης, ως πρακτικής που αποτελεί όρο για την κατανόηση της ιεραρχίας διαχείρισης αλλά και πιθανό εμπόδιο στην υλοποίηση της.

Ο κ. Μαυρόπουλος τόνισε ότι από καθαρά πρακτική άποψη, μια μελέτη της εξέλιξης των αγορών διαχείρισης στερεών αποβλήτων στη Δυτική Ευρώπη προσφέρει πολλαπλά συμπεράσματα για το μέλλον και της ελληνικής αγοράς και ανέλυσε την αγορά της Ολλανδίας, σαν ενδεικτικό παράδειγμα, ενώ αναφερόμενος στην αγορά της **Μεγάλης Βρετανίας** **είπε ότι το 2012 εξήγαγε 8,5 εκατομμύρια τόνους δευτερογενές καύσιμο στην ΕΕ προερχόμενο από στέρεα απόβλητα**. Υποστήριξε ότι η ανερχόμενη αγορά έως το 2020 με τζίρο **42 δισεκατομμύρια ευρώ μόνο στην ΕΕ** και η οποία θα δημιουργήσει **400.000 νέες θέσεις εργασίας** είναι ο κλάδος της επανάχρησης κατασκευαστικών αλυσίδων. Ξεκαθάρισε ότι στην ΕΕ η ισχυρή βιομηχανία της ανακύκλωσης θέτει εμπόδια στις προσπάθειες πρόληψης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων και τόνισε ότι η ανακύκλωση παραμένει ένα "σπορ" των πλουσίων καθώς σύμφωνα με μελέτες "όσοι πιο πολιτισμένοι είμαστε, τόσο περισσότερα απορρίμματα παράγουμε".

Υπογράμμισε ότι απαιτείται ένα άλλο είδος παραγωγής -άρα ανάπτυξης- που να θέτει προτεραιότητες σχετικές με τον χρόνο ζωής των προϊόντων και την επαναχρησιμοποίησή τους. Τέλος, αναφέρθηκε στο ζήτημα που έχει προκύψει με την **Κίνα, η οποία από πέρυσι έχει αλλάξει την πολιτική υποδοχή των ανακυκλώσιμων υλικών από τις δυτικές χώρες, υιοθετώντας πιο αυστηρούς όρους, με αποτέλεσμα να μην έχει επιτρέψει την είσοδο στη χώρα 337 φορτίων με 800.000 τόνους ανακυκλώσιμων υλικών, κόστους 200 εκατομμυρίων ευρώ**. *"Πλέον πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν αρκεί να ανακυκλώνουμε πολλά, αλλά να ανακυκλώνουμε καθαρά",* κατέληξε.

Από το Γραφείο Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ

Τα Δελτία Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, www.tkm.tee.gr, στο link , Οργάνωση Υπηρεσιών/Γραφείο Τύπου